indica filiera prin care va fi pătruns la noi cuvântul francez: rusească sau polonă. E drumul pe care ni-au sosit un *mundir* (fr. *monture*), *surtuc* (fr. *surtout*), *jiletcă* (fr. *gilet*), *botfor(ţ)i* (fr. *bottes fortes*: de aici şi obscurul *fărtebote*, într'un inventariu din sec. al XVII-lea, publicat în „Arhiva istorică", I', 63? Cf pop. *bofturi*: Pamfile, *Industria casnică*, p. 342), *brunel* (originar: *priunel* = fr. *prunelle*; cf. însemnarea pe o „Henriade", aparţinând lui V. Vârnav, în „Neamul românesc" din 8 Oct. 1915, intermediarul ar putea fi, totuşi, în acest caz, grecesc: ngr. μπρουνέλα, „prune sauvage" = it. *prunella*), *baidir* (tr. *bayadère*, după Philippide, „Arhiva" din Iaşi, XX, 480), apoi: *patret* (fr. *portrait*), vr. *härjeate* (după Tiktin, „Archiv f. d. Stud. der neueren Spr. u. Lit", vol. 129, p. 171 şi urm., fr. *hasard*), etc, etc. (*Fildicòs*, „flanelă supţire", e turc. *fildeqoz* „fil d' Écosse": Barbier, II, 436).

Cât priveşte sensul, el nu opune nicio piedecă serioasă: un *pourpoint* avea, adesea, „des basques" (v. Piton, *Le costume civil en France du XIII-e au XIX-e siècle*, p. 149), putând fi şi „une veste à manches et à girel" (cf. Quicherat, *Histoire du costume cu France*, ad loc). Dar, şi făr' de asta, o schimbare de înţeles în această materie nu are nimic supărător. dacă un turc. *mahramà*, „ma(h)ramă, năframă", a putut deveni în greceşte μαχλάμην, „sorte de vêtement, tunique" (Sathas-Legrand, *Les exploits de Digénis Akritas*, pp 211, 293), supt influenţa etimologiei populare cu χλαμύδα „mantà", de ce ar fi imposibil, ca, printr'un fenomen analog de etimologie populară (cu *pulpă*), *polpoană* al nostru să fi ajuns a însemnà ce înseamnă?

Observăm în fine, în legătură cu varianta *plopană* din Golescu, că cuvântul nostru nu are a face cu *poplean* d'n cutare cântec popular: „fuştiuliţe de *poplean*" (N. I. Dumitraşcu, *Flori de câmp*, p 27), care se identifică, credem, cu ung. *paplan*, *paplon*, „Bettdecke", „macat" (Szamota-Zolnai, 746) = gr. πάπλωμα, plapomă?

V. Bogrea

X.

Span. NINGUNO, „niciunul".

Proveninţa celui de-al doilea *-n-*, neetimologic, din acest cuvânt, e încă o problemă a filologiei romanice (cf Meyer-Lübke, *s. v.*).

BDD-A14619 © 1920-1921 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:01 UTC)

E. Kieckers, care o reia în „Indogermanische Forschungen", XXXVIII (1920), p. 211, se gândeşte la repetarea anticipată a lui *-n-* din *uno*, ca în lat.-vulg. *semptem*, *vinginti*, fr. *concombre* (lat. *cucumerem*), adăugând în acelaşi timp că Vossler, după o comunicare verbală, ar fi mai curând pentru o contaminaţie cu *non*.

O explicaţie încă mai simplă şi mai directă a fenomenului ar fi, poate, a se admite influenţa lat. *ningulus* = nullus (Festus, ed Lindsay, p. 184), — el însuşi, produs al analogiei cu *singulus*.

V. Bogrea.

XI.

Ci'nce.

Un cuvânt care, întocmai ca şi locuţiunea *zo te cuşte*, s'a izolat pentru a trăi numai într'o expresiune figurată este *ci'nce*. Această expresiune este: *Mi-s* (= „sânt") *cince de sătul*. Com. Coca (Bănat). Se mai găseşte şi ca nume propriu de familie, desvoltat din poreclă şi având forma *Cincea* în Gledin şi Monor (j. Bistriţa-Năsăud).

De la început ne izbeşte înfăţişarea latinească a cuvântului. In adevăr el trebue să se derive din lat. *cīmex*, *-icem*, „ploşniţă", „stelniţă", care a putut să dea româneşte mai întâiu *ci'mece*, apoi prin sincoparea lui *-e-* neaccentuat *ci'mce*, în sfârşit prin asimilare *ci'nce* (cf. vegl. *činko*, ital. *cimice*, piac. *cizma*, bergam *šmégа*, log. *kimige*, port. v. *chimse*, span. v. *zisme*, span. mod. *chinche*, neap. *pimmeče*, idem ap. Mayer-Lübke, Rom. Et. Wb. No. 1915, p. 152)[1]. Cele două cuvinte străine, pe care le avem pentru a numi insecta numită de el, l-au silit să se retragă în expresiunea citată mai sus, al căruia înţeles trebuie să fie „Sânt plin ca o ploşniţă care se umflă când se satură", „Sânt ploşniţă umflată (plina) de sătul".

---

1) Cuvântul se găseşte şi în albaneză în formele *k'imek* şi *tšimek* Relativ la cea dintâi *G. Meyer, AEtWb*, p. 227 ne spune: „Aus se. *kimak* 'Wanze' im Küstenland nach Vuk, das aus einem rom. Dialekt stammt, de,, wie das Alb. und Vegliot., în lat. *cīmicem* das *c* als *k'* sprach". *Tšimer* e rostirea scutariana a lui *kimek* v. ibidem Grecescul τσι ἔκι 'Wanzek Hundelaus' - it. *cimice*, v. *G Meyer. Neugriechische Studien*, IV, 93

BDD-A14619 © 1920-1921 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:01 UTC)